

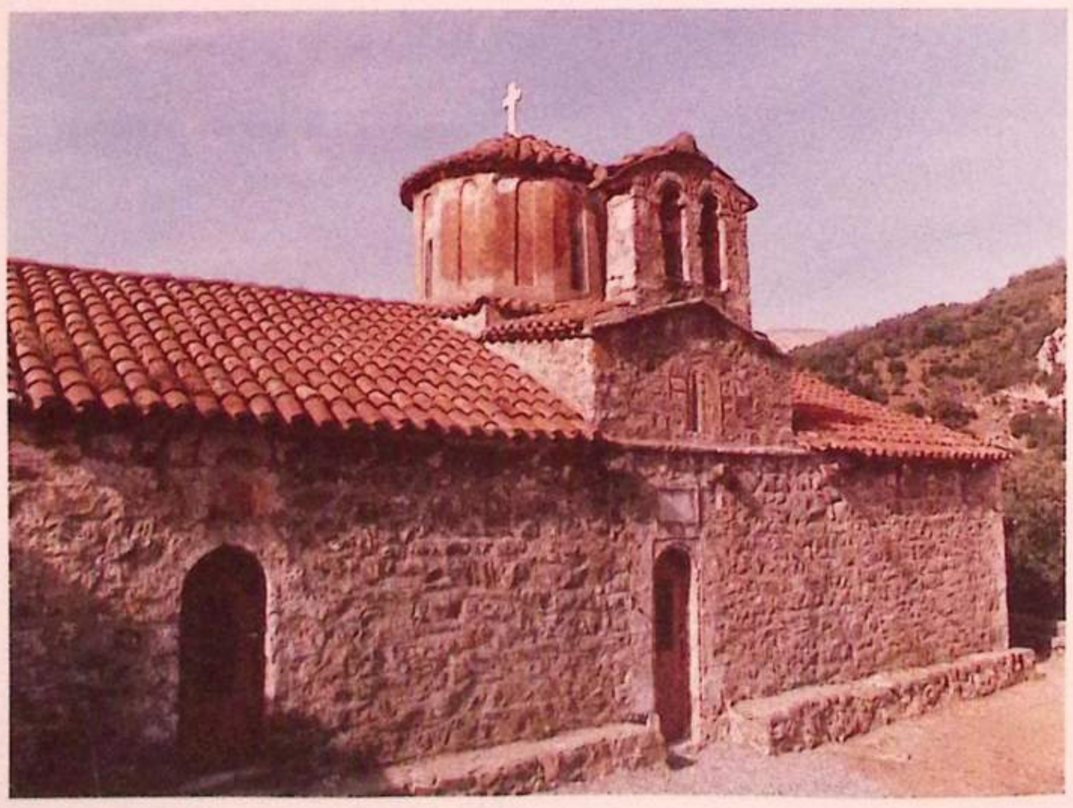

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ
«ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»

1994

ΜΟΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΧΙΛΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Ακρόπολη μοναστικὴ τῆς ᾽Αρκαδίας ἡ Μονή Φιλοσόφου, ἱδρυμένη τὸ 963, διαπορεύεται μέσα στὶς ἑκατονταετίες πολύτιμη πνευματικὴ μαρτυρία. ᾽Ανάμεσα στ᾽ ᾽Αρκαδικὰ μοναστικὰ κέντρα, τὸ πρῶτο: τὸ ἀρχαιότερο μεσαιωνικὸ μοναστήρι ἀλλὰ καὶ κεῖνο ποὺ ἀναδείχθηκε σὰν κέντρο παιδείας καὶ πνευματικῆς καλλιέργειας.

᾽Ακόμη καὶ σὰν μνημειακὴ πιὰ παρουσία κεντρώνει τὴν ἀκτινοβολία τῆς πνευματικῆς του ὑπεροχῆς. Στὴ σιωπὴ τῆς πέτρας, ἀντίλαλος ὁ λόγος τοῦ βιωμένου θρύλου. Τύχη ἀγαθή, ποὺ τὸν κράτησαν κάποια σιγίλλια. Τύχη, ποὺ ἡ πέτρα τοῦ Μοναστηριοῦ ριζοπιάστηκε μέσα στὰ λιθάρια τοῦ βράχου -καὶ ἀκόμη μᾶς «μιλάει».

Σχεδὸν ἀθώρητη, ἑνοποιημένη ὕλη αὐτοῦ τοῦ βράχου, ἀπὸ τὴν ἀπέναντι ὄχθη τοῦ Λούσιου ἡ Μονὴ τοῦ Φιλοσόφου μοιάζει σὰν ἕνα λίθινο ἀποτύπωμα μιᾶς ἀποτιτανωμένης ζωῆς, ἐγχάρακτης στὸ μέτωπο τοῦ χρόνου.

῾Η Μονὴ ἱδρύθηκε ἀπὸ τὸν Δημητσανίτη ᾽Ιωάννη Λαμπάρδη ἢ Λαμπαρδόπουλο «πρωτασεκρήτη» -αρχιγραμματέα- τοῦ αὐτοκράτορα Νικηφόρου Φωκᾶ (936-969), ποὺ γιὰ τὴν πνευματική του προσωπικότητα εἶχε τιμηθεῖ μὲ τὸ προσωνύμιο «Φιλόσοφος».

῾Ο Λαμπαρδόπουλος, θέλοντας ἴσως νὰ ἐπιστρέψει στὴν πατρίδα του δημιουργώντας ἐκεῖ ἕνα κέντρο ἑλληνικῆς παιδείας, καὶ σύμφωνα μὲ τὰ ἰδανικὰ τὰ πνευματικὰ τῆς ἐποχῆς του, ζήτησε νὰ ἱδρύσει μοναστήρι καὶ νὰ μονάσει ἐκεῖ.

῾Η Μονὴ τοῦ Λαμπαρδόπουλου ἐξαρτήθηκε ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἔγινε σταυροπηγιακή. Καὶ ἔδωσε τὴ διπλή της λειτουργία: Τὴ μοναστικὴ καὶ παιδευτική, φωτίζοντας, πέρα ἀπὸ τὸ στενὸ τόπο τῆς μικρῆς πατρίδας τοῦ ἱδρυτῆ της, πλατύτερα τὸν ἑλληνικὸ χῶρο.

᾽Ιδιαίτερα ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἅλωση, πολὺ πρὶν δημιουργηθοῦν ἄλλες σχολές, ἡ Μονὴ τοῦ Φιλοσόφου στάθηκε ὁ φάρος ὁ πνευματικὸς γιὰ τὰ σκοτεινιασμένα χρόνια. Μέχρι καὶ τὸ 1691, ὅταν χτίζεται ἡ νέα Μονὴ τοῦ Φιλοσόφου, 200 μ. βοριότερα σὲ τόπο προσιτὸ καὶ σὲ εὐνοϊκότερη ἐποχή -Β΄ κατοχὴ τῶν ῾Ενετῶν στὸ Μοριά. Καὶ μεταφέρεται ἐκεῖ Μοναστήρι καὶ Σχολή.

Τὸ 1764, μεταθέτουν τὴ Σχολὴ μέσα στὴν πόλη τῆς Δημητσάνας, ὅπου πρὶν ἀπὸ τὸν ᾽Αγώνα τοῦ 21 σπούδαζαν ἐκεῖ 300 μαθητὲς ἀπ᾽ ὅλη τὴν ῾Ελλάδα. Μερικοὶ ἔφθασαν ἀργότερα, σ᾽ ἀνώτερα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα, μέχρι καὶ τὸ πατριαρχικό.

Τὸ πατριαρχικὸ σιγίλλιο ποὺ εἶχε ἐκδοθεῖ τὸ 964 ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Πολύευκτο βεβαιώνει καὶ τὴ χρονολογία ἵδρυσης τῆς Μονῆς. Σώζεται σὲ ἀντίγραφο ἐπικυρωμένο ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλο Α΄ (᾽Ιούνιο 1624) (Fr. Miklosich - Jos. Müller, *Acta et Diplomata Monasteriorum et Ecclesiarum Orientis*, τ.Β΄, Vindobonae 1887, σ. 250). Καὶ στὸν Ε. Καστόρχη (*Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ ῾Ελληνικῆς Σχολῆς*,᾽Αθῆναι 1847), ὅπου καὶ τὸ κείμενο τοῦ σιγιλλίου. Ἕνα νεότερο σταυροπηγιακὸ ἔγγραφο του 967, ποὺ ἐξασφάλιζε τὴ Μονὴ ἀπὸ ἁρπαγές, ἀνανεώνεται καὶ πάλι ἀπὸ τὸν Κύριλλο Α΄, τὸ Μάη του 1624, (Κ. Ν. Σάθα, *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη*, ᾽Εν Βενετίᾳ 1872, τομ. Γ΄, σ. 564):

Ἔτσι, στὰ πατριαρχικὰ ἔγγραφα, Κύριλλος Α΄ *τὸ β΄*: «Κατὰ μάϊον, ἐπικύρωσις τοῦ ἐν ἔτει 6475 κατ᾽ αὔγουστον τῆς Θ΄ ἰνδικτῶνος, ἐκδεδομένου ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Πολυεύκτου σιγιλλίου περί τῆς ἐν Δημητσάνῃ μονῆς τῆς κτισθείσης ὑπὸ ᾽Ιωάννου Λαμπαρδοπούλου Φιλοσόφου, τοῦ πρωτασεκρήτη». Φυλάγεται καὶ στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Δημητσάνας, ὡς ἀντίγραφο ἀπὸ τὸν Κώδικα τῆς Μεγάλης ᾽Εκκλησίας.

Χιλιοχρονίτικη ἡ ὀνομασία. Χιλιοχρονίτικος ὁ μῦθος. Χίλια χρόνια περασμένα πάνω στὴ μορφὴ τῆς Μονῆς Φιλοσόφου, ποὺ δὲν κονιορτοποίησε ἡ φθορά.

Τὰ κείμενα: ᾽Απὸ τὸ βιβλίο «῾Ελληνικὰ Μοναστήρια» τῆς Ντιάνας ᾽Αντωνακάτου καὶ τοῦ Τάκη Μαύρου.

Ἐκτύπωση ΧΑΡ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.

Φωτ. Ἀλεξ. Παπαδούλας

Κυκλωμένος από την βουή του Λούσιου ποταμού, αντιπερνάς την δασωμένη όχθη. Διακόσια μέτρα ψηλά, καταμεσίς σε θεόρατους βράχους, σφηνωμένη η παλιά βυζαντινή Μονή Φιλοσόφου.

1994 Ιανουάριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
					1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30	31						

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἀλεξ. Παπαδούλας

Είναι κάποιες ώρες που βράχοι και Μοναστήρια γίνονται ένα:
μια προσφορά στον ουρανό!

1994 Φεβρουάριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28													

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Η Νέα Μονή Φιλοσόφου, συνέχισε τη λαμπρή λειτουργία της Παλιάς σαν ένα θαυμάσιο σχολείο, που φώτισε τις γενιές των υπόδουλων. Και δεν είναι λίγο πως απ' αυτές τις σχολές προέρχονται επτά Πατριάρχες και εβδομήντα Δεσποτάδες.

Φωτ. ' Αλεξ. Παπαδούλας

1994 Μάρτιος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31										

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε'»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Ἐν τῷ Ναῷ ἐστῶτες τῆς δόξης σου, ἐν οὐρανῷ ἑστᾶναι νομίζομεν...»
(Ἀπολυτίκιον Ὄρθρου Μ. Τεσσαρακοστῆς)

1994 Απρίλιος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30								

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

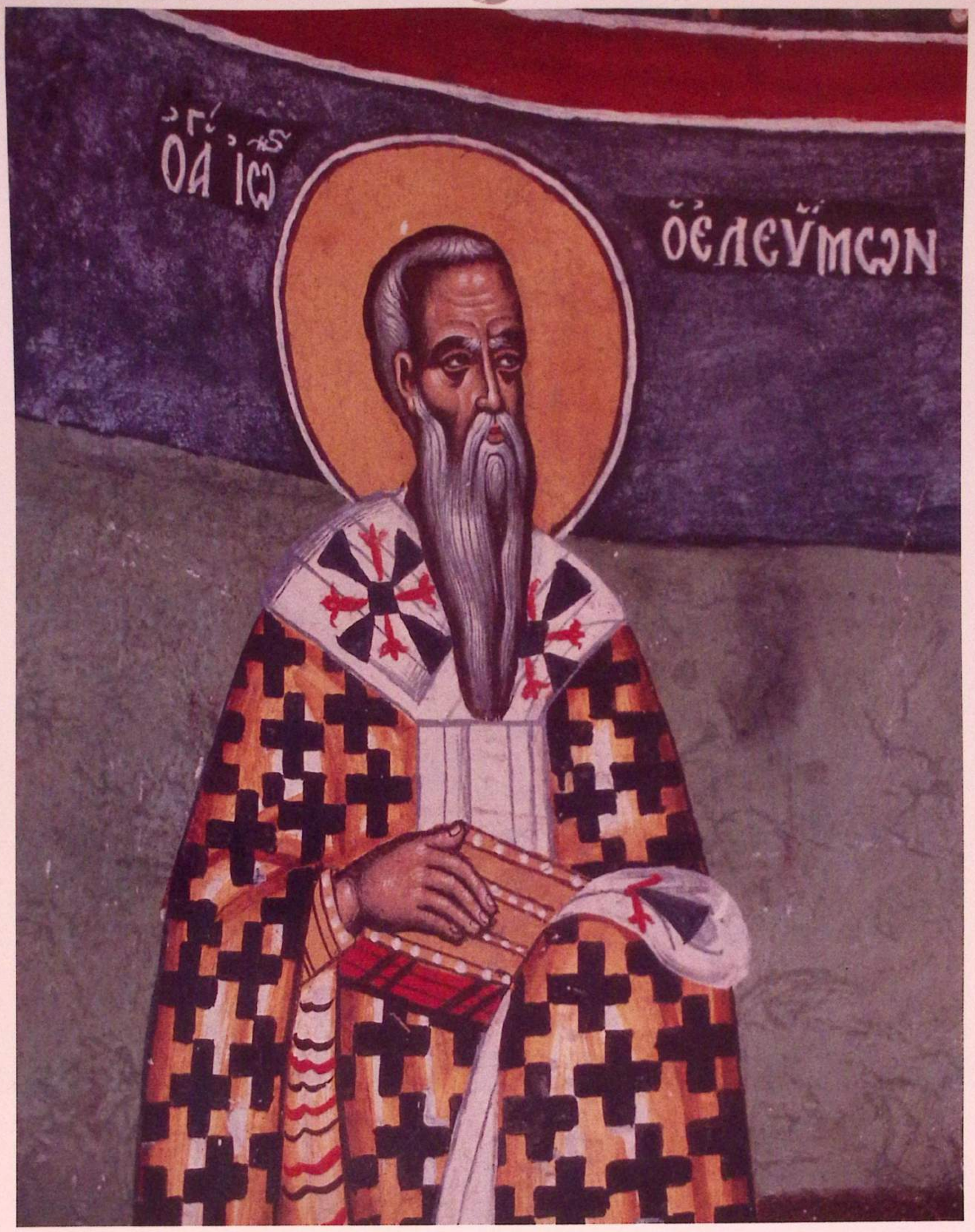
«Γεύσασθε καί ἴδετε, ὅτι χρηστός ὁ Κύριος· μακάριος ἀνήρ, ὅς ἐλπίζει ἐπ' Αὐτόν». (Ψαλμ. ΛΓ 33 στιχ. 8)

1994 Μάϊος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
						1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31					

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Ἐλπίς τῶν ὀρφανῶν, καταφυγή τῶν πενήτων, πτωχευόντων πλοῦτος καί τροφή». (Θεοτοκ. ἦχος Β΄)

1994 Ιούνιος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30										

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Θαυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ».
(Ψαλμ. ΞΖ 67 στιχ. 35)

1994 Ιούλιος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
				1	2	3	4	5	6	7*	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31							

* Τῆς Ἁγίας Κυριακῆς

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἡλιάκης

«Ἰδού δή εὐλογεῖτε τόν Κύριον, πάντες οἱ δοῦλοι Κυρίου, οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου Θεοῦ ἡμῶν»
(Ψαλμ. ΡΛΓ΄ 133 στιχ. 1)

1994 Αύγουστος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31											

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Τῆς μετανοίας ὁ κήρυξ, Ἰωάννη Βαπτιστά, ἐκτμηθείς σου τήν κάραν τήν γῆν ἡγίασας...»
(Στιχηρόν ἑσπερινοῦ Ἀποτομῆς κεφαλῆς Ἰ. Προδρ.)

1994 Σεπτέμβριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30									

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἡλιάκης

«Ὀφθαλμοί Κυρίου ἐπί δικαίους, καί ὠτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν»
(Ψαλμ. ΛΓ΄ 33, στιχ. 15)

1994 Οκτώβριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
							1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31				

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Ὅσιοι Πατέρες, εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος τῶν κατορθωμάτων σας».
(Δοξαστικόν Ἑσπερινοῦ)

1994 Νοέμβριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
28	29	30											

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403

Φωτ. Ἰωάν. Ἠλιάκης

«Διήλθομεν διά πυρός καί ὕδατος, καί ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν».
(Ψαλμ. ΞΕ΄ 65 στιχ. 11)

1994 Δεκέμβριος

Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ	Δευτ	Τρι	Τετ	Πεμ	Παρ	Σαβ	Κυρ
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31								

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΔΗΜΗΤΣΑΝΙΤΩΝ «ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ε΄»
ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 57 - 104 37 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 52 26 403